

komme i det Tilfælde, at de maatte det, naar den Høveriberettigede fordrede det, da vil jeg henholde mig til, hvad der af den ærede 4de Landsþingsmand for 1ste Valgfreds (Blechingberg) er udtalt; thi jeg troer med ham, at det maa ligge i enhver Høveriberettigets egen velforstaaede Interesse, ikke at fordre af den Høveriørligste uoverkommelige Byrder og Afgifter.

D. Larsen: Naar jeg i det Besentlige deler de Ansuelser, som min ærede Sidemand har udtalt med Hensyn til Høveriets Afsløsning, saa kan jeg dog ikke dele den Mening, at det, som ifølge Lovudkastet, skulde være nødvendigt, at en Halvpart skulde udfordres for at afgjøre, om Høveriet skulde afløses; thi jeg troer, at det er meget vanskeligt at faae en Halvdeel af de Høveriørligste til at blive enig om den Fordeel, der virkelig ligger i Høveriets Afsløsning. Jeg har kjendt mange Exempler paa, at, hvor blot en Eneste har villet gaae ind paa Godseierens Tilbud om Høveriets Afsløsning, der ere senere Alle, naar de faae, hvilken Fordeel den Enkelte havde deraf, Tid efter anden gaaede ind derpaa; og jeg troer, at det er saa fordelagtigt for Høveribønderne at faae Høveriet afløst, at det ikke vil være ubilligt at holde sig til, at en Trediedeel kan forlange det afløst. Naar en høitæret Rigsdagsmand har yttret, at det kunde være forbunden med Døpfrelser, kan jeg ikke indse, at det kan være nogen Døpfrelse for Høveribønden at afløse Høveriet mod Penge, da han jo saa kan afhænde noget af sin Besætning, idet han jo i saa Fald faaer mindre Brug for sin Arbeidskraft. Jeg har seet meget Høveri afløst, hvor jeg antager, at det Pengevederlag, der er krævet for Høveriet, ikke er mere, end hvad der kunde medgaae til Slittage paa Høveriørligst frem og tilbage, ikke at tale om Tabet af Tid o. s. v. paa Høvgaarden. Jeg skal derfor henholde mig til, hvad det ærede Udvalg har foreslaaet.

Skoleforstander Sørensen: Jeg har altid tidligere havt nogen Betænkelighed ved et Udtryk i § 1; det er nemlig det, at Gieren af en Eiendom skulde være lige berettiget mod alle de Høveriørligste Bønder til at forlange Høveriet afløst. Jeg er bleven saa meget mere bestyrket i den Betænkelighed, som jeg har ved

dette Udtryk, efter det, jeg nylig har hørt yttre af den 1ste Landsþingsmand for 10de Valgfreds (Schytte), idet han nemlig meente, at det var betænkeligt, naar en Trediepart af de Høveriørligste skulde have Ret til at faae Høveriet afløst og derved tvinge de øvrige to Trediedele til, mod deres Villie, at komme ind i saadanne Omstændigheder, der kunde være meget mislige for dem. Jeg indseer fuldtvæl, at det maa synes rigtigt, og at det er at tilfredsstille et retfærdigt Krav, naar den ene Part gives den samme Ret som den anden, jeg mener, den samme Ret for den Høveriberettigede som for de Høveriørligste; men, naar man tænker paa, hvad Følgen muligt kan blive for de Høveriørligste Bønder, kunde det dog maaskee blive noget betænkeligt. Jeg vil sætte det Tilfælde, og jeg vil forresten ønske, at det ikke maatte indtræffe, at en Høveriberettiget maatte forlange Høveriet afløst, tværtimod alle de Høveriørligste Bønders Duffe, og det maaskee paa en Tid, da Statterne og de offentlige Byrder være meget store og yderst trykkende for dem, paa en Tid, da Kornpriserne være meget lave, men Arbeidskraften meget kostbar, da vilde Følgen let blive den for de Høveriørligste Bønder, at de ikke kunde præstere de Pengeafgifter, som blive fastsatte istædfor Naturalhøveriet, og deraf kunde Følgen igjen let blive, at de vilde blive udpantede maaskee flere Aar i Rad; og dersom dette Tilfælde skulde indtræde, om ogsaa kun paa eet Gods, ville de Høveriørligste Bønder paa et saadant Gods ikke lyste Bøstignelse over den Rigsdag, som havde bidraget til at sætte dem i en saadan ulykkelig Stilling. Jeg veed meget vel og erkjender, at det er rigtigt, at Høveriet betragtes som et Nationaltab, men jeg vil ogsaa haabe, at det høie Thing vil indrømme, at der ligger en anden Grundtanke som Motiv for det Lovudkast, som foresligger, det er nemlig den, at det skulde lette Bøndestanden, en Byrde, skulde imødekomme et almindeligt Duffe blandt Fæstebønderne om at blive frie for Naturalhøveri. Men det forekommer mig, at det vil være meget betænkeligt, dersom Loven vilde foreskrive det paa saadan Maade, at det kom i Strid med Bøndernes Duffer, thi saa vilde Lovgivningens Diemed ikke tilfulde opnaaes. Jeg